

Allakkiaq Notat

Kalaallit Nunaanni syfilis 2021

Tunuliaqutaasoq

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nappaatit tuniluuttut nalunaarutigineqartussat- ilaatigut syfilisertut pillugit nalunaarutiniq tigusaqartarpoq.

Nalunaarutit taakku pitsaassusaat qulakkeerneqartarpoq taamaakkaluaq nalunaarutini tunillatserlaajunersut imal. qangali tunillatsissimasuunersut tamatigut paasineqarsinnaasannngillat. Syfilisimik tunillatsissimasut nalunaarutigineqanngitsut, pitsaassutimik qulakkeerinissaq sulissutigigaluarlugu arlaliusinnaanissaat qulakkeerneqarsinnaanngilartaaq. Taamaammat kisitsisit ataani saqqummiunneqartut allanngorsinnaapput.

Syfilis sunaana qanorlu ililluni tunillatsittoqartarpa?

Syfilis atoqatigiinnikkut tuniluuttartoq bakteerissamik *Treponema pallidum* patsiseqarpoq. Statens Serum Institut tunillaassuisut pillugit allaaserisaqarpoq (1).

- *"Syfilis illersuuteqarani atoqatigiinnikkut, kinguaassiuutini, taakku eqqaanni qanermiluunniit tuniluukkajuppoq.*
- *Bakteria kissassutisimut panernermullu misiggarissuuvoq, imerpalasumili ulluni arlalinni uumasinnaalluni. Taamaammat tunillatsissimasut aavanniit tuniluussinnaavoq".*

Syfilis naartusuni

Syfilis arnap naartuanut tuniluussinnaavoq (inunnguuseralugu syfilis). Tamatuma saniatigut erninermi meeraq tunillanneqarsinnaavoq (1).

Arnat tamarmik naartunermut atatillugu misissorteqqaarnermini syfilisimut misissortinnissamik neqeroorfigineqartarput (2). Naartuunermi tunillatsinneq katatsinermik, toqungasulinerimik imal. inunnguuseralugu syfiliserimik kinguneqarsinnaavoq, inunnguutsimik syfiliserneq peruluutaasinnaavoq imal. anigugassaanngitsunik arlalinnik ajoqutissarsiffiusinnaalluni; soorlu innorluuteqarneq, eqqarsartaatsikkut kinguarsimaneq. Annikitsunik ersiutilinni inuunerup ilaani kingusinnerusukkut aatsaat paasineqartarpoq ilaannilu paasineqanngitsoortarluni (1).

Naartusoq naartuleqqaarnerani nakorsarneqarpat tamanna naartumut aamma sunniutissaq. Nalinginnaasumilli meeraq inunngorneraniit ukioq siulleq arlaleriarlugu aavertarlugu syfilisimut misissorneqassaaq (1).

2021-imi syfilisertut

2021-imi syfilisimik tunillatsissimasut katillugit 174-it inunnut 172-inut agguataarsimasut nalunaarutigineqarput. 2021-ip ingerlanerani marluk tunillatseqqissimapput.

Syfilisertuni taakkunani pingasut ukiukitsuupput tassalu meeqqat 15-it inorlugit ukiullit.

Brevdato: 18-10-2022
Sags nr. 2022 - 20764
Dok. nr. 21518080

Postboks 120
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 51 92
Fax (+299) 32 51 30
E-mail: nun@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Syfilisertuni qulini "tunillatsissimasinnaasunik paasiniaaneq" nalunaarsimavoq. Imaappoq "tunillatsissimasinnaasut paasiakkat" tassaallutik syfilisimik tunillatseqqammersumut attaveqarsimasutut nalunaarutigineqareernermi tunillatsissimasutut paasineqartut. Syfilisertuni 43-ini, nalunaarutini kinguaassiuutitigut ikeqarneq, pingasuni qarnup iluani ikeqarneq ataatsimilu timi tamarmi ikeqartoq, qinersit kinguaassiuutillu suangasut nalunaarsimapput.

Ikeqarneq (chancker) syfilisip immikkoortuanut siullermut ersiutaavoq. Iki attorlugu manngertoq annernaranili. Ersittumiissinnaavoq soorlu usummi imal. utsuit eqqaanni, aammali inuttaanit malugineqanngitsumiinnaalluni, soorlu illissap paavani qutsissumi, erlunni iggissamiluunniit. Syfilis nakorsarneqanngitsaq qaammatip ataatsip marlullu akornanni qaangiuppata aak aqutugalugu timimut siaruassinnaavoq, kissarneqalersitsinnaalluni, niaqorlutitsinnaalluni, timi tamakkerlugu aniornititsinnaalluni ameraasatigullu assigiinngitsunik ersiuteqalersitsinnaalluni. Taamaalineri syfilisip immikkoortuata aappaanik taaneqartartoq, nakorsartissimangitsut affaasa missaannit atugaalersarpoq. Nakorsarneqanngitsut sisamararterutaasa missaanni, qaammatit arlallit ukiullu qaangiunneranni ersiuteqanngeriarluni (uninngagallartoq) syfilisip immikkoortuisa pingajuannut, qaratsakkut qiteralikkullu, taqarsuakkut tillertukkut (aorta) uummammut qanittukkut imal. naggussatigut saanertigullu ammillu ipiutaasartaagut anigugassaangitsumik aseruunneqalerfiusinnaasumut ikaarsaartoqassaaq. Syfilisip immikkoortua siulleq, immikkoortuisa aappaat uninngagallarnerullu ilaa tuniluutiasuararsuupput, akerlianilli immikkoortuisa pingajuat tuniluutissanani (1). Ikit syfilisimik patsiseqartut Sundhed.dk-mi nassuarneqarput (2):

- *"...ikit syfilisimik patsiseqartut HIV-mik tunillatsinnissap aarlerinaataanik annertusititsisarput syfilisillu tappiorannartuata Treponema pallidumip HIV-mik tunillatsissimasunut tuniluunnissaanik aarlerinarnersitsisarlutik*
- *HIV-mik tunillatsissimasuni syfilis immikkoortumut kingullernut pigasuarnersarpoq, napparsimasunilu taakkunani sianiuteqarfitsigut kingunerluuteqalernissaq nakorsaatillu sunniutaarunnissaat aarlerinarnersinnaalluni".*

Ukiuumikkut suaassutsimikkullu agguataarneqarnerat

Tabeli 1. 2021-imi syfilisimik tunillatsissimasutut nalunaarutigisat ukiumikkut suaassutsimikkullu agguataarneqarnerat			
Ukioqatigiiaat	Angutit	Arnat	Katillugit (procentinngorlugit)
10-14	1	2	3 (1,7 %)
15-19	8	25	33 (19%)
20-24	17	21	38 (21,8 %)
25-29	24	16	40 (23 %)
30-34	11	7	18 (10,3 %)
35-39	9	5	14 (8,1 %)
40-44	2	5	7 (4 %)
45-49	2	2	4 (2,3 %)
50-54	1	3	4 (2,3 %)
55-59	3	3	6 (3,5 %)
60-64	2	1	3 (1,7 %)
>65	2	2	4 (2,3%)
Katillugit (procentinngorlugit)	82 (47,1%)	92 (52,9%)	174 (100 %)

Syfilisimik tunillatsissimasutut nalunaarutigineqartut akornanni 82-it angutaapput (47,1 %) 92-illu (52,9%) arnaallutik (tabeli 1). 2020-imi syfilisimik tunillatsissimasuni arnat aamma amerlanersaapput (3). Syfilisimik nappaateqartuttut nalunaarutigineqartut pillugit paasissutissat 2021-imeersut naapertorlugit tunillatsissimasooq ataaseq (0,6 %), suaiaqatiminik atoqateqarsimavoq. Imaappoq angutit anguteqamminnik atoqateqartartunik ilaqarput.

Tunillatsissimasut arnani angutinilu ukiut tallimakkaarlugit ukioqatigiiaanut- amerlanerit katillugit 23 %-it 25-it 29-illu akornanni ukioqartunut- agguataarsimanerat, tabelimi 1-imi takutinneqarportaaq.

Angutit arnallu syfilisertut Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat

Tabeli 2: 2021-imi syfilisertut Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat

Qitiusumik imm.	Angutit	Arnat	Katillugit(procentinngorlugit)
Avannaa	6	10	16 (9,2%)
Disko	20	12	32 (18,4 %)
Qeqqa	11	15	26 (15 %)
Sermersooq	29	38	67 (38,5 %)
Kujataa	16	17	33 (19%)
Katillugit (procentinngorlugit)	82 (47,1 %)	92 (52,9%)	174 (100 %)

Angutit arnallu syfilisertut akornanni amerlanerpaat Peqqinnissaqarfik Sermersuumersut, tulliusullu Peqqinnissaqarfik Diskomeersut Peqqinnissaqarfik Qeqqaneersullu, tabelimi 2-mi takutinneqarpoq.

Innuttaasut 1.000-iuppata syfilisertut Peqqinnissaqarfiup qitiusumik imm. agguataarneqarnerat

Tabeli 3: 2021-imi innuttaasut 1.000-iuppata syfilisertut nalunaarutigisat Peqqinnissaqarfiup qitiusumik imm. agguataarneqarnerat

Qitiusumik imm	Avannaa	Disko	Qeqqa	Sermersooq	Kujataa	Katillugit
Nalunaarutigisat	16	32	26	67	33	174
Innuttaasut	10.838	6.176	9.258	23.864	6.320	56.523
Innuttaasut 1.000-iuppata	1,5	5,2	2,8	2,8	5,2	3,1

Innuttaasut 1.000-iuppata syfilisertut Peqqinnissaqarfik Qeqqanut Sermersuumullu sanilliullugit Peqqinnissaqarfik Diskomi Kujataanilu marloriaammik amerlanerunerat tabelimi 3-mi takutinneqarpoq. 2021-imi inuttussutsit Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit pissarsiaapput (4).

Syfilisertut illoqarfinnut agguataarneqarnerat

Syfilisertut 2020 -imisut tulleriaarsimasut; amerlanersaat Nuummiittut, Aasiaat Nanortalillu tulliusut, kisitsisit takutippaat.

2021-imi Nuummi syfilisertut, siorna 37-isunut sanilliullugit, qulaaluanik amerleriarlutik 46-pput.

2021-mi Aasianni syfilisertut siorna 23-iusunut sanilliullugit aamma amerleriarlutik 27-iupput.

2021-imi Nanortalimmi 2020-imiit 18-iniit ataatsimik ikilerisarlutik 17-iupput.

Oqaatigiumasat

Naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit syfilisertut pillugit 2021-imi nalunaarutigisanik kingusinnerpaamillu aggusti qaammat 2022 nalunaarutigisanik tunggaveqarput. Ikeqarnera, tunillatsissimasinnaasunik paasiniaaneq imal. suiaaqammik atoqateqarneq pillugit paasisutissat nalunaarutigineqanngitsoortunik ilaqarsinnaammata, kisitsisit taakku nalorninartoqarsinnaapput.

Najoqqutarisat:

1. Statens Serum Institut: "Syfilis". Senest redigeret den 14. november 2019:
<https://www.ssi.dk/sygdomme-beredskab-og-forskning/sygdomsleksikon/s/syfilis>
2. Sundhed.dk: "Syfilis". Fagligt opdateret 26.03.2019 (UTC-2):

<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/lægehaandbogen/infektioner/tilstande-og-sygdomme/bakteriesygdomme/syfilis/>

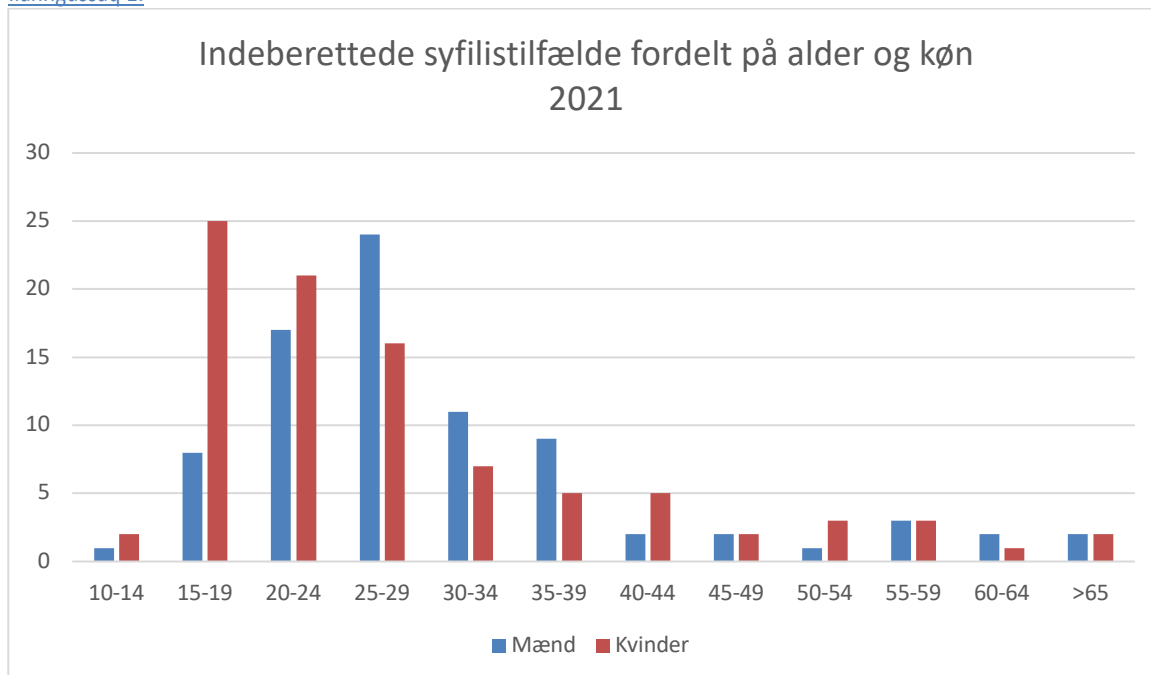
3. Syfilis i Grønland 2020:

https://nun.gl/emner/udgivelser/aarsberetninger/sundhedsfaglige_notater_vedroerende_2020#x90d7cef0d5a549c5b82053331cd29ede

4. 2022 Grønlands befolkning pr. 1. april. Grønlands Statistik:

<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&version=202202&sc=BE&subthemecode=O1&colcode=O>

Ilanngussaq 1.

Takussutissiaq 1: 2021-imi syfilisertut ukioqatigiiaanut suaassutsinullu agguataarneqarnerat.